

СЪВКУПНОСТНИЯТ (СТАТИСТИЧЕСКИЯТ) ПОДХОД НА ИЗСЛЕДВАНЕ И НЯКОИ ДИСКУСИОННИ ВЪПРОСИ НА ИНДЕКСНАТА ТЕОРИЯ¹

Тодор Къналиев*

РЕЗЮМЕ *В статията се акцентира върху някои дискуссионни през последните години въпроси, свързани с мястото и ролята на индексните формули при измерване на динамиката на различни икономически процеси и конкретно при измерване на динамиката на цените на стоките и на т.нар. физически обем на националното производство. Взема се също отношение към възможностите на анализа на прирасти по източници в противовес на т.нар. индексен факторен анализ. Авторът изразява и обосновава определени тези по тази проблематика въз основа на съвкупностния подход на изследване, представящ в най-висока степен същността и ролята на статистиката като наука и практика.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Развитието на статистическата теория и нейното приложение в практиката е неизменно свързано и с обсъждането на редица съществени идейни и практически проблеми на индексната теория. Очевидно това не е случайно. Индексните формули и получаваните чрез тях числови изрази представляват оправдан интерес за икономическата и социалната практика. Вече столетия те се използват за оценка и решаване на голямо множество проблеми на социалното управление във всяка страна.

Обсъждането на теоретични и практически проблеми на индексните формули и на т.нар. индексен факторен анализ е неизменен атрибут и на научните статистически публикации у нас. Разискването на проблематиката в тази област е особено активно от 70-те години на миналия век и продъл-

*Д-р, доцент в катедра "Статистика и иконометрия" в Университета за национално и световно стопанство, София; e-mail: todor_kan@hotmail.com .

¹ Статията е редактиран и допълнен вариант на доклад, изнесен на научна конференция "Съвременни проблеми на статистическата теория и практика", организирана от катедра "Статистика и иконометрия" при УНСС, София, през септември 2004 година.